

Handläggare
Malin Claesson
Telefon: 08-508 33 588

Till
Utbildningsnämnden
2020-05-28

Ny skola i Årstafältets etapp 4b

Förslag till utredningsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till utredningsbeslut avseende ny skola i Årstafältets etapp 4b.
2. Utbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningen att beställa ny detaljplan med tillhörande utredningar, samt utredning inför inriktningsbeslut, till en tillkommande kostnad om 4,21 mnkr, och en total kostnad om 6,71 mnkr.
3. Utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag till inriktningsbeslut i ärendet.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

För att möta det växande elevunderlag som kommer av den stora bostadsbyggnationen på Årstafältet planeras tre skolor på fältet. Skolan i Etapp 4b är den andra skolan som byggs, och ska inrymma 900 elever i årskurs F-9 samt 50 grundsärskoleelever.

SISABs prognos för pågående och kommande utredningar inom detaljplaneprocessen överskrider nu förvaltningens delegationsgräns, efter att Stadsbyggnadskontoret ökat kraven på utförliga underlag i samband med detaljplanearbetet och utredning av grundsärskolan tillkommit. Utbildningsnämnden behöver därför fatta beslut om att beställa fortsatt arbete inom detaljplaneprocessen samt utredningshandlingar inför inriktningsbeslut.

Bakgrund

Stadens befolkning 6-15 år förväntas att öka med över 9 000 personer fram till 2030 (enligt 2019 års befolkningsprognos). Mellan åren 2030-2040 förväntas antal barn och unga i grundskoleåldern öka i Stockholm med cirka 14 500. Ökningen är framförallt kopplat till områden med omfattande bostadsbyggnation. Samtidigt ses en avmattning i befolkningen i grundskoleåldern inom befintlig bebyggelse.

Antal elever i stadens kommunala grundskolor förväntas öka med 8 000 mellan 2019-2030. 1600 av dessa tillkommande elever förväntas tillhöra Enskede-Årsta-Vantörs grundskolor.

Nybyggnationsområden har störst elevantalsökning och då framför allt i lägre årskurser. Med hänsyn tagen till barns rätt till skolplats nära hemmet, behöver skolplatser tillskapas i större områden med nya bostäder, även om elevantalet bedöms minska i andra delar av staden.

Såväl om- och nybyggnationsprojekt kan kräva att staden upprättar en ny detaljplan. Generellt tenderar detaljplaneprocesser att bli allt mer komplexa och ta längre tid än tidigare. Detta beror delvis på högre krav på olika utredningar i tidiga skeden, exempelvis inför samråd. Det kan bland annat förklaras av svårigheter att bygga i tätbebyggda områden, med mer utmanande tomter, som till exempel kuperad mark och höga bullernivåer, och fler intressenter att ta hänsyn till.

Inom ramen för SAMS har tre skolor beretts plats på Årstafältet, för att säkerställa att skolbehovet är omhändertaget på sikt i detta område. Detaljplanearbete pågår i de två första av dessa projekt, och detta ärende rör den andra skolan på Årstafältet, i etapp 4B. Med anledning av att Stadsbyggnadskontoret skärpt kraven på mer omfattande utredningar i planprocessen och budgeten för deras arbete har ökat, överstiger utredningskostnaden för projektet i sin helhet förvaltningens delegation. Stadsbyggnadskontoret har inte heller från början varit tydliga till Sisab med utredningarnas förväntade omfattning, varför Sisab:s först bedömda kostnader under arbetets gång behövt justeras uppåt när Stadsbyggnadskontoret ändrat förutsättningarna och krävt mer omfattande underlag. Utbildningsnämnden behöver därför fatta beslut om att beställa fortsatt utredning inom detaljplaneprocess och underlag för inriktningsbeslut.

Behovsanalys / Syfte

Nedanstående uppgifter baseras på 2019 års elevprognos.

Både befolkningsökningen i Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämndsområde med cirka 1 900 barn och unga (i åldrarna 6–15 år) fram till år 2030, och elevantalsökning av 1 600 elever fram till år 2028, är stadens största öknings. Detta beror på att det finns många större stadsutvecklingsprogram i stadsdelsnämndsområdet. Ett antal projekt pågår och planeras, för att möta behoven av nya skolplatser. Skolorna på Årstafältet planeras för att täcka det skolbehov som uppstår av Årstafältets ca 6000 nya bostäder. I Årsta/Slakthusområdet planeras totalt fem nya skolor, och för att täcka behovet av grundsärskoleplatser behövs ca 50 platser i grundsärskola. Dessa platser planeras i den andra skolan på Årstafältet, utöver de 900 platserna i grundskolan.

Ärendet

Inom ramen för SAMS (samordnad skolplanering i Stockholm) har ett antal förslag på nya skolor tagits fram för att möta det växande elevunderlaget i Årstaområdet. Skolan som är föremål för detta tjänsteutlåtande är den andra skolan som planeras på Årstafältet, och är placerad i etapp 4B. Detaljplanearbete pågår för denna skola.

Med anledning av Stadsbyggnadskontorets skärpta krav på mer omfattande utredningar under detaljplaneskedet, överstiger den prognosticerade utredningskostnaden förvaltningens delegation för att beställa utredning. Utbildningsnämnden behöver därför fatta beslut om att beställa fortsatt utredning inom detaljplaneprocessen och underlag för inriktningsbeslut.

Ekonomi

Tidigare offert som beräknas överstigas under sommaren 2020:
2 500 000 kr.

Sisab:s kostnadsbedömning enligt ny offert för fortsatt arbete:

    Detaljplaneprocessen: 3.050.000 kr

    Utredningshandling med underlag inför inriktningsbeslut:
1.160.000 kr

Summa totalt: 6.710.000 kr

Den totala kostnaden för projektet överstiger därmed redan under detaljplaneskedet förvaltningens delegationsgräns på 5 miljoner kronor. Därför behöver nämnden fatta beslut om fortsatt utredning eller att avbryta detaljplaneprocessen.

Den tidigare offerten från SISAB (2019-11-26) angav kostnaden för detaljplaneprocessen till 2,5 milj. kr. Ökningen med 3,05 miljoner beror främst på större kostnader från Stadsbyggnadskontoret än vad

första uppskattningen förutsåg, men också på ett sent ställningstagande inom förvaltningen (november 2019) om att förlägga en grundsärskola i denna skola, vilket har medfört tillkommande utredningsarbete. Kostnadsökningen som inplaceringen av grundsärskolan medför belyser problematiken med väldigt detaljerade och icke flexibla detaljplaner.

Tidplan

Planerat färdigställande är preliminärt 2030. Nuvarande skede, detaljplaneprocessen, beräknas avslutas i maj/juni 2021.

Risker

Om detaljplaneprocessen avbryts och inte fullföljs riskerar den idag planerade skolfastigheten att tillfalla andra intressenter istället, vilket kraftigt begränsar framtida handlingsutrymme för skolplaneringen i Årstaområdet.

Det finns även en risk för försening om detaljplanen överklagas, eller om en omarbetning av byggnadsvolymen blir nödvändig på grund av svårigheter att uppnå miljöbyggnad silver eller nyckeltalen för projektkostnaden.

Det finns också ett antal risker kopplade till den aktuella tomten som belysts i barnkonsekvensanalysen. Det gäller den begränsade friytan, bullerstörningar samt behovet av att säkerställa skolgården för eventuella rymningsbenägna elever i grundsärskolan. Riskerna följs upp löpande och utgör grund för ställningstaganden under planprocessen.

Som tidigare nämnts innebär de höga utredningskostnaderna i detaljplaneskedet att stora summor läggs ner mycket tidigt i projekten. För projekt med genomförande om fem, tio år innebär det en risk för mycket höga förgäveskostnader, om planeringen av något skäl ändras så att behovet av den aktuella skolan inte längre kvarstår. Förvaltningen vill särskilt uppmärksamma nämnden på denna risk, då nämndens totala kostnader för utredningar i detaljplaneskeden ökat kraftigt och fortsätter att öka med anledning av Stadsbyggnadskontorets ökade krav.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samråd med grundskoleavdelningen, samt i dialog med SISAB, exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 19 maj 2020. Ärendet kommer också att behandlas vid funktionshinderrådets sammanträde den 13 maj 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen anser att det är viktigt att delta aktivt i detaljplaneprocesser vid nybyggnadsområden för att säkra framtida skolfastigheter. Det är därför av strategisk stor vikt att detaljplaneprocessen kan fullföljas.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter

Arbetet med barnkonsekvensanalysen är en del av planprocessen och pågår således. Enligt barnkonventionens artikel 28 har alla barn rätt till utbildning och inom Stockholms stad ska en grundskoleplats garanteras nära hemmet. Artikel 28 kan sägas utgöra syftet med föreslagna projekt.

Den föreslagna skolgårdsytan är avsevärt mindre än Boverkets rekommendation på 30 kvm/elev, nämligen enbart ca 10 kvm/elev. Barnkonventionens artikel 31 som fastställer barns rätt till lek, vila och fritid, kan därför anses uppfyllas endast i begränsad omfattning. Detta är ett återkommande problem i tätbebyggt område, där skolgårdarna ofta är relativt små. Förvaltningen ställs därför ofta inför valet att antingen endast kunna erbjuda en begränsad yta per elev i friyta, alternativt att inte kunna erbjuda skolplatser i tillräcklig omfattning. Förvaltningen väljer här att prioritera tillgången på skolplatser enligt artikel 28 och arbeta för ett högre kvalitativt innehåll på skolgården där en variation av kvaliteterna beskrivna i utbildningsförvaltningens funktionsprogram för utemiljö ändå ska tillgodoses.

Jämställdhetsanalys

Den aktuella skolans verksamhet är anpassad för alla elever oavsett kön, funktionsvariation, religion och liknande. Ärendet bedöms därför inte leda till negativa konsekvenser utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till utredningsbeslut avseende skolan i Årstafältets etapp 4b.

Utbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningen att beställa ny detaljplan med tillhörande utredningar, samt utredning inför

inriktningsbeslut, till en tillkommande kostnad om 4,21 mnkr, och en total kostnad om 6,71 mnkr.

Utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag till inriktningsbeslut i ärendet.